

(המשך מעמוד 13)

חבריה הכנסת רפאל איתן ורן כהן הגישו הצעת חוק האוסרת למנות כמנכ"ל למישרד בממשלה איש שלא שרת שרות מלא בצה"ל. הצעת החוק נעלמה בשקט. המירוץ בו ה"ע 26, שהכל ידעו שהוא עומד להיות המנכ"ל של מישרד ההגנה, היה קוריוז בצה"ל. וכך, אולי, השרות שלו כולו. נותר טעם לפגם, אך הדבר לא הפריע להמשך דרכו.

ומי לא? מילוא

בתקופה הראשונה של שרותו של יצחק פרץ כשר הפנים המשיך המנכ"ל חיים קוברסקי בתפקידו. קובי רסקי, איש המפר"ל, נהנה מיוקרה רבה, נחשב כפקיד בכיר לדוגמה, ואף קיבל עליו משימות דיפלומטיות. אחרי זמן מה זו נמאס לש"ם. המיפלגה התרגלה לשילטון, קיבלה ביטחון עצמי. היא רצתה להיות: מישרות לחברה, תקציבים למסותיה. בקיצור: מנכ"ל משלה. עובדיה יוסף נתן את הפקודה, ואחרי שרדעי מילא להלכה את חובתו כלפי צה"ל, הוא נכנס לתפקיד. מקורבו טוענים שהוא קיבל את התפקיד בעל כורחו, ושלא השתוקק אליו כלל. יריביו טוענים כי חשק בתפקיד והפעיל לחץ כדי להשיגו. כך או כך, חישימוהר קרה מזה שקורה במעט

מילוא היה סגן-שר במישרד ראש-הממשלה, מומחה בתכנים פוליטיים, פוליטיקאי משופשף, שליחו האישי של ראש הממשלה. דרעי היה ילד פוליטי, מן הסוג שאוכלים אותו בארוחת-הבוקר. כשנוכח לדעת שטעה, זה כבר היה מאוחר מדי.

דרעי לא נתן למילוא דריסת-רגל במישרד. מישרד-הפנים, קבע, שיידרע לש"ם, להתפטרות פרץ לא שינתה זאת. הוא לא נתן למילוא לישיבה במישרד. אך מילוא, מומחה לפירסום, הופיע בציבור ככנס האמיתי של מישרד-הפנים, מעין שר-בפועל. הקרב התחולל על רקע ילדי-בראזיל. בארץ התפרסם שר-ע"י החרדי דג לטמן את תעודות-הזהות של ילדי בראזיל בקידומת מיוחדת — 02. בעיתונים דובר על "טלאי צהוב". מילוא, שהריח הודמנות טובה לפירסום חיובי, הופיע בכלי התקשורת והודיע כי הורה לדרעי לבטל את הרישום.

דרעי פעל במהירות ובגניחות. הוא הוכיח כי הקידומת 02 מסמנת את כל הילדים הישראליים הנולדים בחו"ל, אלפים רבים. אחרי-כך הודיע כי אינו מקבל הוראות מסגדה-שר מילוא, וכי הוא המחליט הבלעדי במישרד-הפנים. בסוף הלך לשמיר בליוויית יצחק פרץ, והעמיר אותו על עובדות-החיים: השתתפות ש"ס בקואליציה מותנית כשליטתה במישרד-הפנים. **שמיר הבין את הרמז. מילוא הוצא מן המישרד, מוכה ומובס. מאז לא חזר עדיין לאיתנו. דרעי נשאר כשליט בלעדי — שר לכל דבר, מלבד התואר.**

מילוא המוכה: "דרעי הוא האדם המסוכן ביותר במדינה" נמהלך קרב זה קרה לדרעי עוד משהו: הוא עבר את

לוא, והופך לנחלת הליכוד. ש"ס היתה נשאת בלי כלום, מלבד נוכחותו של יצחק פרץ בממשלה כשר-בליתיק (מישרד שאליה חזר זמן-מה אחרי שהתפטר מהממשלה המתפקיד שר-הפנים).

החשבון הנגדי: אם לא יתפטר ולא ייכנס לכנסת, יסתכן בכך שיישאר בכלל בחוץ, אם ש"ס לא תיכנס לקואליציה הבאה.

השיקול האישי עמד מול השיקול המפלגתי. לפני-כן נכשל ניסיון להעביר חוק, שיקצר את תקופת-ההתפטרות ל-40 יום. חוק זה נתפר לצרכיהם של שלושה: דרעי עצמו, צחי הנגבי (אז ראש לישיבת שמיר) ויוסי ביילין (אז מנכ"ל מישרד-החוק). אולם הצעת-החוק טורפדה על-ידי הליכוד.

ברגע האחרון מצא דרעי פיתרון: הוא יתפטר ועיביר את תפקיד המנכ"ל לאיש-מיקצוע בלתי-מפלגתי, רב קהת, שיש מור עליו כפקידו ושיקבל הנחיות ממנו.

לשם כך היה צורך בהסכמת שמיר. ואז למד דרעי להכיר פן אחר של ראש-הממשלה.

שמיר נעלם. אי-אפשר היה להשיג אותו. כשביקש דרעי פגישה רחופה עימו, ולוא לכמה דקות, הודיעו אנשיו שהוא עסוק. בלסוף, ממש כאונס, הצליח דרעי לתפוס אותו ליד ביתו ברחוב בלפור לחמש דקות. הוא הביע את מישאלתו. שמיר פטר אותו בלא-כילום. הוא הבטיח לחשוב על הנושא. מכיוון שהחלטתה היתה צריכה להתקבל תוך דקות ממש, היתה הרחיקה בבחינת סירוב.

"לא צריך? עוד ניסגשש!" אמר דרעי, בהתפת-רצות-זיעת בלתי-אופיינית.

שני הרבנים — יוסף ושרך — לחצו על דרעי שלא להתפת-טר. בעיניהם היה חשוב יותר להחזיק במישרד-הפנים. אחרי שדיבר עם יוסף, החליט דרעי לנסוע לרב שך כדי לשכנעו להניח לו להתפטר.

כמכוננית, בדרך לרב שך, הקשיב דרעי לרדיו, ונדהם. ה"רדיו גילה שהרב פרץ מודיע על התפטרותו מש"ס, ועל כוונתו להקים מיפלגה משלו. הוא האשים את דרעי בתככים נגדו וכילה בו את זעמו.

ההודעה יזעזעה את הרב שך, שנפגע קשה, מכיוון שפרץ לא אמר לו מילה לפני כן. גם הרב יוסף נעלב עד למעמקי נפשו. שניהם החליטו להדיח את פרץ מייד.

פרץ טען שהידיעה הודלפה נגד רצונו. כירור של דרעי העלה כי ההודעה באה מלישיבת השר עצמו. אחד מעוזריו של דרעי התחזה כעיתונאי והקליט שיחה עם עוזרו של פרץ. האיש השמיץ את דרעי בחריפות ואישר שפרץ מסר את ההודעה על התפטרותו. כשהכחיש זאת פרץ, הושמעה ההקלטה באוזניו, והוא החוויר.

אותו יום שבת היה תישעה-באב אמיתי בבית הרב עובדיה יוסף. נראה היה כאילו עצם קיומה של ש"ס נתון בסכנה. ביום השישי כבר התפטר דרעי מתפקיד המנכ"ל, וגם עתידו שלו היה תלוי באוויר.

לבסוף חזר בו פרץ מאימויו וביקש סליחה. דרעי שיכנע את הרב יוסף לסלוח לו. פרץ התמנה כיו"ר מטה-הבחירות של ש"ס, ודרעי נשאר במישרד-הפנים.

האגדות של הרב

מערכת הבחירות של 1988 נכנסה ש"ס כשכל הקל-פנים היו נגדה.

הרב שך החליט להקים מיפלגה חרדית אשכנזית, כדי להתחרות באגודת-ישראל. האשכנזים של ש"ס עברו לרשימה זו, דגל התורה, אם כי שך נשאר גם שטרון של ש"ס.

המפר"ל העמידה בראשה את אבנר שאקי, בגלל מוצאו המיוחד, כדי למשוך קולות מש"ס. התימנים הקימו רשימה עצמאית משלהם, ובראשה פורש מש"ס. הסקרים העניקו ל"ש"ס שבניים-שלושה מנדאטים, וקבעו שהיתה אפיוודה חולפת. המוראל בש"ס צנח. במטה שר ריפוי-ידיים. הכל היה מוכן לתבוסה.

אז לקח דרעי את העניינים בידי. מכיוון שבקושי דיבר עם פרץ, הקים מטה משלו. בן-לילה השתנה הכל.

דרעי האמין כי הכל תלוי ברב עובדיה יוסף. הוא עצמו שווה שישה מנדאטים נטו, אמר לאנשיו מטהו.

מכאן בא לו הרעיון לשכור מטוס ולהעביר את יוסף בשמיים ממקום למקום. אורי זוהר הוזעק להכניס חיים חרשים לשידורי-הטלוויזיה. המדינה כולה שמעה את תקיעת-השופר שפתחה את השידורים, וחזתה ברב עובדיה יוסף כשהוא מתיר נדרים בטכס דתי.

בעני הציבור החילוני זה היה מחזה של ימי הביניים, משהו פרימיטיבי, דחה, מגאני. אולם בעיני הבורחים של ש"ס זה נראה אחרת. השופר רות היו ברות-החיים, והטכנס היו בהתערות על יעד מבוצר.

לפני כן הצליחה אגודת-ישראל לגייס את הרבי מלובנאניץ, אויבו של הרב שך, ואת חסידיו חב"ד. החסידים עברו בארץ ואספו נדרים מפי הבורחים, שתחייבו להצביע בעד האגודה. הרב עובדיה יוסף פטר אותם מנדרים אלה. התוצאה של מערכה מוזרה זו העירה על עצמה. ש"ס השיגה

דרעי והרב עובדיה יוסף ליד קבר הרב אבו-חצירא במצרים

טבילת-האש בתקשורת. רפיס חלבי קרא לו כפלאפון כאמצע סיוור ותבע ממנו להתייצב בטלוויזיה לעימות עם דרי צוקר. המנחה היה מנשה רן. דרעי, שפתח מפני כלי-התקשורת, היתנה שני תנאים: שתייחסו אליו ברחמנות, בגלל חוסר-הדין ניסיון שלו, ושלא יצטרך להתווכח עם איש-ציבור שהוא חברי כנסת. כלומר, שצוקר יגיד את שלו, ואז ינתן לדרעי להשיב.

השידור עשה היסטוריה. צוקר תקף במשך שש דקות את דרעי. כשסיים, השיב דרעי במשך תשע דקות. היה ברור שהוא שולט בחומר, והוא דיבר בכיטחון עצמי רב. צוקר רתח ורצה לפרוץ לדרביו. מנשה רן לא איפשר זאת, בהסתמכו על מה שהוסכם מראש.

בשידור קצר זה למדו המוני ישראל להכיר בפי-עם הראשונה את אריה דרעי פנימי-אל-שנים. כי תום השידור היה ברור כי הוא נחל ניצחון מושלם. דרעי עלה על הבימה.

היתה לכך תוצאה אישית אחת: רו הרגיו באותו ערב את מילוא, וכתוצאה מכך נלקחה ממנו התוכנית.

חישה באב

משבר הבא נחיייו של אריה דרעי בא בתישעה באב ערב תשמ"ת. היה זה משבר כפול.

ערב תשעה באב היה היום ה-101 לפני הבחירות לכנסת ה-12. דרעי רצה להתקדם, להיבחר לכנסת. אולם כדי להיות מועמד לכנסת חייב פקיד ממשלתי להתפטר לפחות 100 ימים לפני יום-הקלפי. היום ה-100 חל בשבת.

דרעי התלבט בפי שלא תלכט מעולם בחייו. אילו התפטר, היה במישרד כולו חוזר לשליטת שמיר ומי

תמיד במיקרים כאלה: בין השר ובין המנכ"ל החי-דש החלו להיווצר מתחים אישיים. אחד העיתונים סירסם כתבה, שבה תואר דרעי כמי שהקים לברו את ש"ס, וכמו שבחר ברב פריץ.

פרץ לא הגיב, אך הכל שמו לב לכך שיחסו לדרעי לא היה עוד כתמול-שילשום.

דרעי נכנס לתפקיד באוקטובר 1986. כעבור שלושה חודשי-ים התפטר יצחק פרץ, על רקע סירובו לרשום את הגירות סווי מילר כיהודי, כמיצוות בית-המישפט.

זאת היתה טעות. במיפלגה לחשו ששני הרבנים — יוסף ושרך — יעצו לו להישאר בממשלה כשר-בליתיק. אבל פרץ לא רצה להיות שר-בליתיק. הוא האמין שאם יתפטר על קידוש השם, יחזור לתפקידו כעבור כמה שבועות על שטיח אדום.

דרעי, מפוכח כתמיד, אמר לו שזהו סיכון גדול מדי. אם יתפטר על רקע עקרוני, לא יוכל לחזור אלא אחרי שעקרונו יבוא על סיפוקו על-ידי שינוי החוק. לכך, לפי הערכת דרעי, לא היה סיכוי סביר.

אבל פרץ לא אבה לשמוע. הוא התפטר, ואריה דרעי נותר כשליטי-יחיד במישרד-הפנים. אמנם מצבו היה לא-יכול-כך נעים, כי נשאר בתפקיד למרות פרשת סווי מילר, שבגללה התפטר השר, אך השר עצמו ביקש אותו להישאר, מתוך אמונה שיחזור תוך זמן קצר.

במיקרה כזה, עובר התיק אוטומטית לידי ראש-הממשלה. יצחק שמיר הפך שר-הפנים, ואז הופיע במישרד רוני מילוא. הקרב בין דרעי ומילוא היה קצר ואכזרי. מבחינה מסויימת, היתה זאת טבילת האש של אריה דרעי.

התצלום: אריה דרעי